

NAPREJ

Glasilno Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 12 Din, za inozemstvo 22 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Socialistično delo za boljšo družbo.

Nasprotniki.

Temu predlogu so nasprotovali vsi kapitalisti, to je razumljivo. Za nevedneže pa ni razumljivo, da so mu nasprotovali tudi vse »ljudske« stranke, kolikor jih je bilo na ljubljanskem magistratu zastopanih: Klerikalci, narodni socialisti in Kocmurjevci. Ti zadnji so zastopali socialistično stranko, čeprav so bili vsi (5 jih je bilo) izven stranke in v boju z njo. Vsi, prav vsi so bili proti. Župan, »socialist« dr. Perič je sicer sklical neko anketo, na kateri so govorili o stanovanjski bedi, a storili niso nič, samo zvišanje najemninskega davka so hvallili, ki spada med predpotopno posredne davke, ki so izrazito kapitalistični. Kaj je kapitalistu plačati par odstotkov, saj jih bo prevladal na svoje delavce in konsumente, dočim jih mora delavec plačati iz svoje borne plače. Po vrhu pa zadene progresija vsakega najemninskega davka samo tiste, ki imajo veliko družino, namesto tistih, ki imajo veliko stanovanje. Človek z veliko družino je že itak revež, da ne more plačevati velikega stanovanja in se mora tiskati v vedno manjše luknje, zdaj ga pa najemninski davek sili v še manjše — velika stanovanja ostanejo pa na razpolago kapitalistom, čeprav nimajo otrok. Vsakemu je jasno, komu je koristila Peričeva koalicija.

Toda delavni sloji so se premalo zanimali. Predlog akcijskega odbora je bil sistematično umolčan — samo socialistični dnevnik »Naprej« ga je zagovarjal, ta pa tudi ni mogel vsak dan ponavljati istih besed, če se noben ljubljanski list ni upal povedati ničesar niti za niti proti. Sploh ni vse leto bilo napisano proti temu predlogu prav nič, niti en sam razlog ne, samo tiho so ga vrgli v koš tisti Peričevci in Gosarjevci, ki iščejo zdaj volilnih glasov pri ljubljanskih vagonarjih in baričarjih, pri rodbinali, ki se tlačijo po dve in tri v stanovanjih niti za eno zadostnih. Narodnih socialcev nimajo več na svoji strani, ti so končno vrgli »socialistično« krinko z obraza in se združili s starimi kapitalisti »Slovenskega Naroda«, Jadranske ter Kreditne banke, Ivana Kneza itd. Toda namesto nar. socialistov so dobili na svojo stran druge lažisocialiste, ki love delavno ljudstvo na komunistične limanice. Lepa zveza! In ta zveza nastopa pod imenom »Zveza delovnega ljudstva«! Res je »delovna«, ker trguje z delom, delavnega ljudstva pa, tistega, ki dela, je pa za njo samo toliko, kolikor ga je zaslepljenega od blagoslovljenih obljub. Pa hudo zaslepljeno mora biti, če upa v rešitev stanovanjske bede od takih ljudi, ki so pokopali edini res izvedljivi predlog, in pripravili pot predstoječemu zvišanju najemnine, pri čemer bo ubogo nezavedno delavstvo plačevalo kapitalistu po 50 in 100 ali še več dinarjev mesečnega poviška, ker ni hotelo sebi plačevati po 5 Din poštenega stanovanjskega davka. Kapitalist bo imel dobiček, namesto da bi ga imela občina v obliki novih hiš, ki bi nudile prebivalstvu nova, lepa in cenena stanovanja. Kdor je tako zapeljal to nezavedno ljudstvo, je kriv sodbe in to sodbo bodo pri volitvah izrekli vsi zavedni ter tisti izmed danes še

nezavednih, ki jim bodo zavedni razložili to nezaslišano kapitalistično lopovščino »ljudskih prijateljev«.

Komunistični frazerji so pa vendar zagrešili še večjo lopovščino. Ti namreč so skrivajoč se za svojo »revolucionarnost« imeli korajžo nastopiti javno proti predlogu stanovanjskega davka. Samo enkrat in samo v 3 vrsticah — ko smo jim potem odgovorili v »Napreju«, se niso oglasili več. Dokaz, da se le boje ljudske — razsodnosti. Napisali smo jim takrat to-le:

Odprava stanovanjske bede.

»Odbor Društva stanovanjskih najemnikov obvešča člane tega društva, da se ne strinja z načinom pobiranja draginje potom obč. stanovanjskega davka.«

Tole je prvo obvestilo, ki smo ga prejeli proti temu davku. Od vseh strani nam dohajajo soglasja, vse se veseli, da je bilo vsaj v tej kričeči zadevi mogoče združiti nasprotujoče si struje k skupnemu nastopu in da se jim je posrečilo potom stvarnih razprav zediniti se na predlog, ki zadovoljuje vse pametne ljudi, ker je zmožen odpraviti strašno stanovanjsko bedo deloma takoj, deloma pa vsaj za bodoče. Nekateri so imeli začetkoma pomisleke, češ, da bo to le novo davčno breme, n. pr. starejši gospod uradnik je najprej rekel, da bo težko plačeval 5 dinarjev na mesec, da pa ne more v svojo sobo vzeti nikogar, ker mora imeti mir pri svojem večernem delu. Mlad zakonski par je izjavil, da bo težko plačeval 10 dinarjev mesečno, da pa vendarle ne more imeti manj, nego ima: 1 sobo in kuhinjo. Ko smo jih pa prosili, da naj še enkrat natančno prečitajo ves predlog z utemeljitvijo vred in naj potem izjavijo še enkrat, če se jim zdi veliko plačevati stanovanjskega davka toliko, kolikor znaša davek na vžigalice, obenem pa vedeti, da bo stanovanjski davek pomagal na pravičen način odpraviti stanovanjsko bedo, dočim je davek od vžigalic samo odiranje delavnega ljudstva, ko smo še posebej zakonskemu paru pokazali drug zakonski par, ki se stiska v kuhinji, sobo je pa dal v podnajem, da bo mogel živeti — potem je soglašal uradnik, soglašal zakonski par, soglašali so vsi, ki so spoznali ta davek.

Razen kapitalistov! Ti seveda ne soglašajo, ker se jim zdi krivično, da ne smejo imeti 7 sob zase in še nekaj lukenj za posle po vrhu!

Če torej najdete koga, ki se s tem davkom ne strinja, se najprej prepričajte, če ta davek pozna, če ga razume. Če se mu zdi krivičen še tudi potem, ko ga že pozna, ga pustite pri miru — kapitalist je, ki ga ne boste prepričali, treba ga bo preglasovati.

Kaj pa je z »Društvom stanovanjskih najemnikov«? Ali pozna ta davek? Da. Zakaj je njegov odbor torej proti? Zato, ker je kapitalističen, ker zastopa koristi kapitalistov.

Kako to? Saj je društvo tudi v akcijskem odboru in je tam sodelovalo in soglašalo. Kako, da je zdaj proti?

(Dalje prih.)

IVO MEZNARIČ, vojni invalid:

3. december in ljubljanski vojni invalidi.

Tudi vojni invalidi so spoznali, da so prišli ob svoje ude in zdravje radi vojne, ki je bila sad kapitalistične politike. Vojne žrtve so to resnico tudi že javno priznale. Invalidi so priznali, da za njih ni

drugod rešitve kakor v političnem udeleževanju, ki odločuje o življenju in usodi državljanov, med katere spadajo invalidi prav tako kakor neinvalidi.

Vsak invalid kot volilec s svojo kroglico soodločuje, kdo bo zastopnik ljud-

stva v vladi. Ti ljudski zastopniki pa ljudstvo večinoma izdajajo, ker se ne ozirajo na njegove želje, potrebe in voljo, temveč vladajo samostojno, brez ozira na ljudstvo. Tak je danes režim v državi, ki se hoče polastiti tudi občin.

Ljubljanski volilci, 3. decembra, 3. skrinjica.

Kar velja za državno upravo, velja tudi za občinsko, ki naj bo taka, kakršno želijo občani. V nekaterih zadevah je delo v občini lažje in preprostejše kakor v državi, ker je omejeno na manjše ozemlje, manjše število prebivalcev, manj strok itd. Ker je v mnogih ozirih samoupravna edinica, ima tudi priložnost, storiti marsikaj dobrega in koristnega, o čemer odločujejo občinski odborniki.

Gmotno omogočajo občini njeno delovanje davki — danes, žal, večinoma indirektni davki. Davke mora plačevati vsak, kajpak tudi invalidi. Kako pa občinski svet ž njimi razpolaga, zanima prav posebno vojne invalide, vdove in sirote, ker so najbolj odvisni od socialnih in zdravstvenih razmer, ker jih najbolj brigajo občinska zavetišča, pridobivanje obrti itd., ne more jim torej biti vseeno, kdo bo v občinskem svetu o vsem tem odločeval.

Država je doslej za invalide, vdove in sirote prav malo storila ali pa nič. Tudi se ne bo treba čuditi, če bo nenadoma prevladala kako breme občini.

Če to vemo, je naša dolžnost invalidom povedati, da imajo pravico soodločevati ne samo v državi, temveč tudi v občini. Najuspešnejše orožje proti sedanjemu krivičnemu režimu pa so volitve. (Da je režim krivičen, dokazuje že samo dosedanje »reševanje« invalidskega vprašanja). Opozoriti moramo invalide, da hočejo ljudje, ki vladajo danes v Beogradu, vladati tudi v ljubljanski občini. To je resnica, ki je ne more nihče ovreči in mi kakor vsi drugi moramo ž njo računati in se lažidemokratskemu režimu upreti. Izguali ga bomo pa z volilnimi kroglicami.

S strankami in njih imeni se ne bomo pečali, ker vemo, da streme vse razen socialistične za istim ciljem — za ciljem samoodločevanja posameznih izbranih oseb na škodo splošnosti. Ker je občina naša skupna last, zato smo vsi poklicani, da se jemo in žanjemo in ne pustimo, da bi sejala večina, žela pa samo izbrana kopica poedincev. — V socialistični stranki odločajo organizacije. Tkzv. voditeljev ne pozna. Člani na odgovornih mestih stojijo vedno pod nadzorstvom organiziranih članov, umljivo je torej, da bodo tudi socialistični občinski odborniki vedno pod kontrolo. — Imamo danes na Slovenskem še druge »socialiste« — Peričevce, ki so pa deloma zbežali, deloma bili izključeni iz stranke — ker niso hoteli kontrole nad seboj.

Invalid — dvakratna žrtev današnjega družabnega reda — ima torej dolžnost soodločevati o svoji in o usodi drugih, kar stori s tem, da voli tiste, ki zahtevajo za pošteno delo — pošteno plačilo, torej socialiste. Invalidu, ki le malo premišljuje, odločitev 3. decembra ne bo težka.

Politične vesti.

+ V Trbovljah se je vršil preteklo nedeljo zbor narodno-socialistične mladine.

+ Ministrski svet je razpravljal 27. t. m. o nazadovanju dinarskega kurza, ki so ga povzročile nekatere naše banke z nedovoljnimi špekulacijami. Odredil je »energične protiakcije«.

+ V parlamentarnih krogih govorijo, da bodo morali črtati v proračunu za leto 1923.—24. najmanj 2 milijardi dinarjev izdatkov, ker so davki, ki jih zahteva vlada, neizvedljivi.

+ Ministrstvo za notranje zadeve je potrdilo odredbo policijskega ravnatelja

šiva v Sarajevu, glasom katere so izgnani bivši narodni poslanec Gjuro Gjaković v Slav. Brod, Živoje Jeftović v Valjevo in Rudolf Mikec v Zagreb. Vsi ti so namreč bili komunistični voditelji.

+ V Beogradu se je vršil 26. t. m. kongres četašev, ki ga je otvoril podpredsednik dr. N. Vukičević. Kongresu so prisostovali zastopniki vseh nacionalističnih društev.

+ V Beograd je došel zastopnik ameriške Blerove skupine zaradi izplačila 10 milijonov dolarjev posojila.

+ Na Grškem je sestavil novo vlado polkovnik Gonatas. Vlada je vojaška.

+ V Lausanni se v političnih krogih s trdovratnostjo vzdržuje vest, da se je sklenila med Jugoslavijo, Rumunijo, Bolgarijo in Grško nova balkanska zveza, ki je plod razgovorov med državniki omenjenih držav, ki so se vršili v zadnjem času. Ta vest je vzbudila velikansko pozornost in je n. pr. izmet paša, turški delegat na mirovni konferenci izjavil, da če bo ta vest potrjena, bo takoj odpotoval, kajti balkanska zveza pomeni za Turčijo zaroto balkanskih držav.

+ Iz Innsbrucka poročajo, da so že prijeli atentatorje na sodr. Grünerja, ki so: trgovec Ernst Brococić, visokošolec Ernest Mayer, skladiščnik Herman Dodl in kovaški pomočnik Richard Jinde. Vsi ti so člani »Oberlanda« ter hudinacionalisti.

+ V Avstriji bo stopilo v veljavo s 1. decembrom t. l. 150% povišanje tovarnih tarif kakor tudi povišanje cen za prevoz. Vse to bo katastrofalno vplivalo na avstrijsko industrijo na cene plina, električni tok, tramvaj itd. Svetovna vojna je pritirala Avstrijo na rob propada. Toda državi bi se lahko boljše godilo, če je ne bi izročili klerikalci z dr. Seiplom na čelu na milost in nemilost zaveznikom z zloglasnim ženevskim dogovorom.

+ Iz Londona so 26. t. m. privedli na krov neke vojne ladje 400 irskih vstašev, katere so transportirali v neznano smer. V Dublinu divjajo vnovič najhujši poulični boji.

Dnevne vesti.

Na shodu klerikalne stranke v ljubljanskem Unionu 26. t. m. se je povzpelo g. Smodej do trditve, da »čujejo pri nasprotnih strankah veliko besed, a pravega programa da nikjer ne vidijo«. Ta trditev velja v polni meri za vse meščanske stranke s klerikalno vred, ne velja pa za socialistično stranko, ki objavlja ravno te dni članek z naslovom »Socialistično delo za boljšo bodočnost«, iz katerega je razvidno, da je stranka že delala po pravem programu, medtem ko so si vse stranke za ljubljanske volitve komaj sestavile program, po katerem bodo delale, tako vsaj obljubujejo volilcem. Da v našem delu ne vidijo še posebno klerikalci pravega programa, radi verjamemo, saj smo brali v »Slovencu« z dne 28. t. m. kako »fovš« razlagajo naš stanovanjski davek. In to dobro preračunjeno »fovš«, ki pomeni že popolno laž, G. Smodeju kot krščanskemu duhovniku iskreno čestitamo k njej! Prav dobro znamenje je za nas, če se bojujejo proti nam nasprotniki z lažmi! Volilci, če količkaj zasledujete naše delo, se vam ne bo težko odložiti! Naša skrinjica je tretja!

Pogovor na cesti. Jože: Zakaj pa delate v Pollakovi tovarni čez uro? France: To je pa tajna stvar, veš! Če bomo zmagali pri volitvah, so obljubili go-

spod šef, da podarijo vsem komunistom nove škornje — po ruskem sistemu.

Na klerikalni shod v Unionu so bili vabljeni zgolj ljubljanski somišljeniki SLS. Tako poroča tudi »Slovenec«, ki dostavlja: »V petek pa so naši krščansko-socialni delavci napolnili veliko dvorano Uniona. Krepko bodo nastopili volilci, pristaši SLS v tej borbi«. Uboge klerikalne ovčice! Kaj bi neki reklo, če bi zvedele, da je rekel gospod komunist Fabjančič na sobotnem shodu v Mestnem domu: »Mi nismo sklenili kompromisa s klerikalci, temveč s krščanskimi socialisti?« — Kako brijejo klerikalni voditelji norce iz njih, sijajno dokazujeta resoluciji, ki sta bili sprejeti na union-skem shodu z velikanskim navdušenjem soglasno. Prva govori za povišanje carine na živino, to je predlagal g. Gosar, druga pa, ki jo je predlagal g. Brodar, pa za odpravo. Ta manevar se jima je samo zaradi tega posrečil, ker verujejo pobožne ovčice v svoje voditelje kakor v bogove. — Tišči, ki mislijo, bodo klerikalcem pokazali hrbet ter vrgli svoje kroglice v tretjo skrinjico.

V volilnem boju za državnozbornske volitve je rekel g. prof. Fabjančič o gosp. Tokanu: »Tokan je kriv, da je prišlo do Zaloške ceste!« Danes sta na obadva pri »Zvezi delovnega ljudstva«. To se reče v unionški kavarni se večkrat snideta ter prav po prijateljsko pokramljata o politiki. Ubogi ljudje, ki jima še kaj verjamejo!

Iz Smodejevega govora v Unionu. »Dne 3. decembra bodo poštene in socialno misleči duhovniki pri občinskih volitvah pokazali in dokazali, da spada duhovnik k delovnemu ljudstvu! (Navdušeno pritrdjevanje. Klici: Živela duhovščina!)« »Slovenec« z dne 26. t. m. — kakor čujemo, so najbolj ploskali Smodejevemu govoru navzoči komunisti, ker bo vnovič prišlo do strelnih vaj na Zaloški cesti, bodo imeli uniražajoči komunisti takoj duhovnike pri rokah, tako da bodo kar naravnost v nebesa poleтели.

»Fui Teufel!« tako vzklika o po »Jugoslavijinem« poročilu ljudje, ki hodijo poslušat klanfarije znanega voditelja JDS dr. Puca. Dostavljamo, da poslušalci ne vzklikaajo tako na shodih demokratov, temveč tudi na shodih »zajedance« in »delovnega ljudstva«. Vse meščanske stranke so se čez noč prelevile v socialno čuteče, ki imajo smisel za socialno Ljubljano. Njihove »kozje molitvice« pa so samo pesek v oči ljubljanskim volilcem. To bodo spoznali vsi tisti volilci, ki jim bodo šli na lim. Takrat se bodo kesali, pa bo prepozno! Še lahko vržete tretjega decembra svojo kroglico v tretjo skrinjico.

»To je gospod oberkomunist Fabjančič«, je predstavil g. Prepeluh g. prof. Fabjančiča nekemu svojemu prijatelju v unionški kleti v nedeljo zvečer. G. Prepeluh jo je »uganil«.

Malomarnost oblasti. V Mežiški dolini so oblasti tako zavlačevale pripravljano delo za občinske volitve, da dobi človek vtis, da hočejo zavleči volitve. Kandidatne liste bi se morale dobiti po §. 12. takoj ob prvi razgrnitvi volilnih imenikov, pokrajinska uprava oziroma okrajno glavarstvo pa se tega roka ni držalo, reklamacije pa menda nalašč zadržujejo. Znana nam je sicer nezmožnost naše uprave, da se pa drzne biti hudobna v škodo državnim interesom, je pa nov žalosten pojav.

Če Ti je zdravlje ljubo, pij dnevno čaj, pripravljen iz čajnih mešanice znamke »Buddha«, ki se dobe pri vseh trgovcih.

Ljubljana.

Prihodnje predavanje sodr. Zv. Bernota: **Mussolini in Mazzini** se bo vršilo v četrtek, dne 30. t. m. ob 20. v tonio zakurjeni dvorani hotela »Lloyd« na Sv. Petra cesti. Vhod z dvorišča. Po predavanju ima vsak pravico na vprašanje ali tudi daljši govor vendar ne nad 10 minut. Vstopnina: sedež 3 Din, stojišče 1 Din.

Iz stranke.

Skupna odborova seja krajevne politične organizacije v Ljubljani in Spod. Šiški se bo vršila v sredo, 29. t. m. ob 20. v uredništvu »Napreja«. Točnost dolžnost. — Predsednik.

Iz strok. gibanja.

Seja centralnega odbora kovinarjev se bo vršila v petek, dne 1. decembra ob 9. dopoldne v društvenih prostorih.

Vestnik Svoboda.

II. redna odborova seja ljubljanske »Svobode« se ne bo vršila v torek, 28. t. m., temveč v sredo, 29. t. m. v centralnem tajništvu »Svobode« točno ob 7. zvečer. Sodrugi odborniki naj se seje gotovo udeleže.

HLAPCI DUHA ALI ŽELODCA?

Intelligent je. Govore, da je dober človek in pošten. Sam mi je navdušeno pravil, kako se je naslajal, ko je čital knjigo »Socializem in vera«. »... Same zlate resnice, vse podpišem z obema rokama...«

Veselil sem se takrat, češ: zopet eden, ki je zmožen iskati resnico.

Kako sem se zmotil V volilnem boju deluje aktivno pri stranki, ki dela po načelih, katere »Socializem in vera« — pobija.

Vprašujem se: ali je ta mož pozabil na tisto, kar je nekoč doživel v svoji duši, kar je spoznal za pravico in resnico? Kako more sedaj pljuvati na vse tisto?

Ali pa mogoče ni pozabil ter je njegova notranjost drugačna, kakor se kaže sedaj?

Spomnil sem se nehoti na Cankarja, ki je napisal krasno dramo o hlapcih. So hlapci, ki menjavajo na zunaj svoje prepričanje kakor kaže potreba — hlapci želodca. So pa tudi, ki menjavajo prepričanje i v svoji notranjosti, kakor je pač razpoloženje — hlapci duha.

Kdaj bo hlapčevanja konec? Ali ni človek razumno bitje, ki ima prosto voljo?

Cankar, Cankar! Ti si imel dobro oko. Veliko, veliko hlapcev si videl okrog sebe.

V album gej. B.

»Da ga boš nosu za spornin,
Da se boš troštou z njim!«

Res, o tej stvari nisem nameraval pisati. Mislil sem namreč, da je vseeno, če se neumnost (mogoče tudi zloba) pase po svojem lastnem pašniku. Pa sem se zmotil kajti veliko je ovčic v prelepi naši damovini. Zgodilo se je tedaj, da me je nahlutil prijatelj rekoč: »Nesrečnež, se vedno nisi pljunil Bernotu v obraz... kaj... kako, ti ne veš? Le poglej si »Zarjani« štev. 225. Tam je napisala neka B. lepe stvari o Bernotu.«

In odločil sem se, da napišem resnico o stvari, ne morda radi ovčic in telet, pač pa radi naših lastnih pristašev, da bodo

spoznali, kako se »Zarjani« proti nam »idejno borijo«.

Povedati moram.

1. da je nemoralno, če ga, B. laže. Mogoče je tudi, da ga, B. ni razumela, kar je sodr. Bernot povedal. Tedaj je ravno tako nemoralno, če ga, B. govori o morali mesto o čiščenju nohtov!

2. da je nemoralno, če človek očita sočloveku, kar sam dela. Ga, B. pravi: »Ker se vsakdo tam tiplje, kjer ga čeveli žuli, je tudi on razlagal zakonsko (!) oziroma spolno moralo.« Ga, B. se menda še spominja, da mi je svoječasno dala tri »duhovite razprave« o spolni moralii, da bi jih priobčil v nekem listu! Ga, B., ali morda tudi Vas »tamkaj« škoreni žuli? (Sicer ni bilo nikake nesreče — saj so razprave dospele na svoj cilj v koši!)

3. da je nemoralno, če hoče človek svojo strahopetnost opravičiti s čisto navadno lažjo! Sodr. Bernot je med debato sodružice (med njimi v prvi vrsti »Udeleženko B.«) direktno apostrofiral z besedami: »Rad bi videl, da bi se debate udeležile tudi sodružice.« Pa sem zaman čakal, da bi se ga, B. udeležila! Nekoliko minut sem čakal, da bi se oglasila k besedi — ona je molčala. Sedaj pa pravi »Premalo časa je bilo, da bi ga vprašali (namreč sodr. Bernota)... itd.«

4. da je nesramnost prve vrste, če ga, B. misli in indirektno tudi pove, da bi jaz ali drugi oženjeni možje, ali druge omožene žene, ki so bile tam navzoče, na psovko, ki jo je baje vrjel sodr. Bernot omoženim ženam v obraz »da so zakonske žene navadne...« molčali!

Sram je lahko go. B. da ni proti tej psovki takoj nastopila, takoi, na licu mesta. Seveda — težko je nastopiti na licu mesta proti psovki, ki je nikdo izrekel ni, težko je operirati z lažjo tam, kjer bi lažnivko takoi ves zbor lahko ugotovil;

5. da se ne da dokazati s sto jugoslovanskimi kronami da je laž resnica!

6. da moram »Zarjani« čestitati kot postojanke, preko katere bo v najkrajšem času prijadrala izgubljena ovčica — premagavši vse izkušnje grešnega sveta, prav posebej pa brezverskega socializma — zopet v pristan iz katerega jo je nekoč svet zvabil; v Marijino družbo!

7. in poslednjič naj me ga, B. pomiluje, ker sem postal nesrečna in zaslepljena žrtev nemoralnega Bernota. (Mogoče me je celo podkupil!) Vi pa ga, B. niste zaslepljeni, kajti vi vidite s svojim bistrim očesom marsikaj... Ali se n. pr. še spominjate, kako ste nekoč prosili sodr. Bernota v moji navzočnosti, naj objavi v »Napreju« kakšni ljudje da so »Zarjani«, ker je bil g. poslanec T. tako strašno pijan...

Povedal sem! V slučaju potrebe lahko nadaljujem!

A. Cerkvenik.

P. S. Če Vam smem svetovati ga, B.: Prečitaite si, če mate le čas, »Frau r. Sozialismus« od A. Bebela.

Največje dvigalo na svetu. Najmodernejši tehnični izumi in pripomočki nemških ladjedelnic so že pred svetovno vojno omogočili zgraditi največje ladje na svetu kakor »Imperator« in »Vaterland«. Niti Angleška niti Amerika, obe na gradnji modernih ladij tako zainteresirani državi, nista mogli slediti niti ponarediti teh modernih naprav in izumov. Nemška tehnika je bila celemu svetu v vzgled in nobena država ji ni bila kos. Za tehnični čudež je označeno in še ve-

lja največje ladijsko dvigalo, ki se nahaja v pristanišču Wilhelmshafen na Nemškem, imenovano »dolgi Henrik«. S tem dvigalom je mogoče z lahkoto vzdigovati najtežja bremena, da celo posamezne dele ladje. Predvsem služi pri razdiranju starih ladij, ki so za vožnjo nesposobne. Pri takem delu odnaša kar cele dele ladje, dvigalo napravi torej ogromno delo.

3. DECEMBRA VRZITE SVOJO KROGLJICO V 3. SKRINJICO!

UTRINEK.

A.: Čemu pa vise na šentjakovski cerkvi te tri zastavice?

B.: To je prst božji, ki kaže, da moraš 3. decembra spustiti krogljico v 3. skrinjico!

= Vrednost denarja. 1 dolar velja 62.50 Din 1 lira 2.97 Din, 1 češka krona 1.98 Din, 1 francoski frank 4.48 Din, 100 avstrijskih kron 10 par. 100 nemških mark 1.12 Din, V Curihu velja 100 naših kron 1.85 švicarskih frankov.

FR. ROJEC:

Boj za življenje in smrt.

II.

Dobili še nismo nobenega uradnega obvesila in potrdila o našem maksimiranju in že smo pri drugi seji »Osr. zveze« brez Reiserja, ki je bil baje odšel v Belgrad, zahtevali, da se skliče v najkrajšem času odločen protestni shod zoper nameravano maksimiranje. Uradniki so soglašali z nami. Ako bi bili odkloni, sodelovanje pri shodu bi neuradniške organizacije izstopile iz O. Z. in same priredile shod. Uradniki pa so sami imeli dovolj povoda, da so šli z nami na shod in tam povzdgnili svoje glasove tudi za jasne koristi. Bila sta zanje dva važna vzroka. Prvi je bil ta, da se je vlada obotavljala izplačati njim dovoljene povšane draginjske doklade za nazaj, in drugi vzrok je bila bojazen, da pride za nami na vrsto tudi skičenje uradniških draginjskih prejemkov.

Bilo je pred velikim tednom. Zato se je določilo, da se bo vršil protestni shod v torek po Veliki noči 18. aprila. Za poročevalca sta bila odbrana dva govornika, in sicer za nižje uslužbence zaradi maksimiranja poduradnik Deržai in za uradniško zadevo uradnik Urbančič. Vsi smo bili mnenja da se do shoda naše preživljenske razmere popolnoma razčistilo. Ob praznikih da se bo tudi Reiser vrnil iz Belgrada in nam prinesel natančno pojasnilo o vseh zagonetnih stvarih, ki so nas kakor uradnike navdajale s toliko skrbmi in povzročale med nami toliko razburjenja. Nekateri uradniški optimisti so nas celo tolažili z domnevanjem, da vlada nas z maksimiranjem najbrž le straši da spozna, kako razpoloženje nabravnje taki glasovi med nami in v javnosti. Do izvedbe maksimiranja pa skoro gotovo ne bo prišlo. Vlada se bo pač premislila preden stori kaj takega. Draginja narašča. Vsak pameten človek mora sprevideti, da nižji državni uslužbenci z najmanjšimi dohodki ne bodo mogli več preživeti sebe in svojih družin, ako jim bo odvzeta še ona pičla podpora, ki jo imajo dobivati za otroke. Saj bi še uradniki z višjim službenimi prejemki več ne mogli živeti brez nje. In v vladi je menda vendar še nekaj razsodnih in pametnih mož, ki ne bodo privolili, da

bi se z nepremišljenim tiranskim maksimiranjem ubijali lastni državljani. S tako tolažbo smo zaključili sejo.

Negotovost o našem maksimiranju se je res razširila kar sama ob sebi že pred protestnim shodom, a le aelena. Državni sluge so dobili že pred Veliko nočjo žalostno obvestilo, da je prišel iz Belgrada na računске urade brzojavni in pismeni ukaz za skrčenje oziroma maksimiranje draginjskih doklad slug, kakor sem to že omenil v I. poglavju. Pismeni ukaz je vseboval tudi zahtevo, da naj vsak posamezni računski urad za svoj okoliš sporoči v Belgrad, koliko se tam za državo prihrani na skrčenju doklad. Res izboren način državnega štedenja! Kar se s silo močnejšega vzame najrevnejšemu in našibkejšemu državljanu, to naj bodo državni prihranki ki se večkrat kaj čudno uporabljajo v razkošne in zabavne namene presitih! Ta zadeva je tako kričeča in vnebovnijoča da mora boleti in vznemirjati vsakega poštenega državljan! Najhuje pa seveda boli nas, ker pije kr nam in našim družinam!

Po omenjenem belgrajskem ukazu smo torej izvedeli, da se je resnično pričelo v našj državi napovedano barbarsko maksimiranje preživljenskih prispevkov v času, ko draginja še strahovito narašča. Ker so na krmilu kapitalistične stranke, se je to maksimiranje pričelo pri najnižjih državnih uslužbencih, to je pri slugah. Ali kaj se zgodi z skupino poduradnikov, ali se tem za enkrat še hoče prizanesti? Reisner se je vrnil iz Belgrada, on bi gotovo mogel dati točen odgovor na to vprašanje. Kdo izmed nižjih uslužbencev naj ga gre vprašati? Nihče, ker se po predzadnji seji Osrednje Zveze vsakemu vedno bolj globoko zajeda v srce opravičeno domnevanje, da je tudi on v večji ali manjši meri sodeloval pri nesrečnem maksimiranju in da zaradi tega ne more v Belgradu pobjati lastnega dela. Nevolja in ogorčenje, ki jo od takrat zbuja v vrstah maksimirancev že samo ime Reisner, sta nepopisna.

V takem razpoloženju se je pričel naš protestni shod dne 18. aprila v Mestnem

domu. Predsedoval mu je Reisner kot predsednik O. Z. Deržaj je v izčrpnem govoru natančno popisal zgodovino vseh dotedanjih draginjskih doklad ter pr. merno ožigosal najnovejšo, tako silno krivično in nesocialno naredbo o maksimiranju najbednejših državnih slug. Da njegov govor ni bil laskav in prijeten za one strankarje, ki so delali na tej naredbi, se razume. Protestirali smo le zoper maksimiranje slug, ker takrat nam še ni bilo znano, da so skoro istočasno z njimi maksimirali tudi poduradnike, a se menda niso upali izdati naredbe obenem z ono zoper sluge!

Urbančič je v svojem govoru slikal grozoto naraščajoče draginje in obupni položaj že do skrajnosti izmozganega uradništva ter dokazoval kako kruto in neusmiljeno zadene ravnokar izvedeno maksimiranje še revnejše nižje uslužbence.

Reisner je sedel za predsedniško mizo kakor bi ničesar ne videl in ničesar ne slišal. Z njegovega mračnega obraza pa se je lahko bralo, kako silno neprijeten mu je njegov predsedniški posel. Shod je mehanično otvoril in zaključil, a izustil ni nobene tolažilne in dobrohotne besede za nas. S svojim molkom je pokazal, da za nas res nima srca in da je bilo naše nezaupanje proti njemu popolnoma opravičeno. Med govoroma poročevalcev je bilo izrečenih od strani ogorčenih maksimirancev več ostrih primernih in neprimernih očitkov na njegov račun. Njemu pa se menda ni zdelo vredno, da bi odgovoril na kak očitek. Ali pa ga je morda silila k molku — slaba vest!

Takega zastopnika in njemu podobne druge zastopnike smo imeli in še imamo nižji državni uslužbenci na pristojnih merodajnih mestih v Belgradu. Zato ni čudno da so po poročilu Deržaja že v letu 1920. pri odmerjanju draginjskih doklad začeli skrajno mačehovsko postopati proti nam in da so nazadnje v letu 1922. po Kr. nas celo udarili z nezaslišanim zločinom maksimiranja!

Uradniki so bili le v pičlem številu zastopani na našem shodu. Morda jim je

Reisner prinesel za piruhe iz Belgrada veselo zagotovilo, da v kratkem dobe zahtevane povišane draginjske doklade tudi za nazaj in da se jim ni treba bati kakega maksimiranja v doglednem času. Kako so sočuvstvovali z nami, to pa je kaj izrazito pokazal neki uradniški kavalir, ki je dal pri odhodu duška svojemu prepolnemu plemenitemu srcu z glasnim vzklikom: »Prav je hudičem!« ...

Ob zaključku shoda je bila sprejeta običajna resolucija s podboro gotovih neodkritosrčnih glasov. Preden se je odpotla v Belgrad, pa je od tam dospelo v Ljubljano uradno obvestilo, da so maksimirani tudi poduradniki. Resolucija se je temu obvestilu primerno dopolnila in s tem je bilo nam toliko pomagano, da nam ni bilo treba prirejati še enega shoda zaradi maksimiranja poduradnikov!

* Bralce opozarjamo na naš današnji članek, naslovljen na vojne invalide. Članek pravi med drugim popolnoma pravilno, da hočejo zavladati v Ljubljani isti gospodje, ki vladajo že v Belgradu. Lažni demokratizmu pa se edino lahko upremo z volilnimi kroglicami. Zato pa je dolžnost vseh tistih, ki nočejo pljuvati sebi v skledo, vreči tretjega decembra kroglico v tretjo skrinjico. — Opomba ured.).

Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.
Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).
Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Kožuhovina
svila, modni nakit, predpasniki, spodnja krila
po znižanih cenah
pri
A. ŠINKOVIC nasl.
K. SOSS,
Ljubljana, Mestni trg 19.

Beležni koledar.

Umetniški atelie **Vis** je izdelal beležni koledar za leto 1923 z originalno risbo T. Kralja. V razprodaji je na drobno in debelo v knjigarni **Nove založbe** v Ljubljani.

Cena komadu Din 17.—, po pošti Din 18.50.

Pridobivajte naročnike!

SUKNO

za promenadne in športne obleke
v bogati izbiri
priporoča tvrdka

A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg 10.

NAKUPOVALNA ZADRUGA

r. z. z. o. z.

V LJUBLJANI, Dunajska cesta 33 („BALKAN“)

UVOZ Deželni pridelki, žito, mlevski izdelki vseh vrst. — Kolonijalno špecerijsko blago, spirituose, mast, slanina, mesni izdelki. IZVOZ

Telefon 366. Brzojavni naslov: Nakupovalna Ljubljana.
Čekovni račun št. 10.473.

Delniška glavica
K 50,000.000.

Rezerve
okroglo K 45,000.000.—

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Prodaja srečk
razredne loterije.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, financira erarične dobave in dovoljuje vsakovrstne kredite.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

— Brzojavni naslov: Banka. — v Ljubljani. — Telefon št. 261 in 413. —

Podružnice:

v Splitu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru, Ptuju in Brežicah.